

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาปัญหา แนวทางแก้ไข ปัญหา และแนวทางพัฒนางานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ภายใต้กรอบ ภาระงานตามโครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ซึ่งประกอบด้วย 6 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ กระบวนการเรียนรู้ กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการ จัด การศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มงานเลขานุการ คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและนิเทศการศึกษา และนำแนวทางแก้ไขปัญหามาสังเคราะห์ แล้วสร้างเป็นแนวทางพัฒนางานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา นำเสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อสอบถามความคิดเห็น ในทุกแนวทางพัฒนางาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เลือกจากประชากรที่เป็นหัวหน้ากลุ่มงาน ทั้งหมด จำนวน 126 คน และการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรที่ปฏิบัติงานในแต่ละกลุ่มงาน จำนวน 210 คน รวมทั้งสิ้น 336 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัญหาและแนวทาง แก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 ตามกรอบภาระงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา 6 กลุ่มงาน ซึ่งแบ่งแบบสอบถามเป็น 6 ด้าน ด้านที่ 1 เป็น แบบสอบถาม สำหรับหัวหน้ากลุ่มงานและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ ด้านที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับ หัวหน้ากลุ่มงานและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 20 ข้อ ด้านที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับหัวหน้ากลุ่มงานและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานส่งเสริม พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 10 ข้อ ด้านที่ 4 เป็นแบบสอบถามสำหรับ หัวหน้ากลุ่มงานและบุคลากรที่ปฏิบัติงานใน กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหาร และการจัดการศึกษา จำนวน 20 ข้อ ด้านที่ 5 เป็นแบบสอบถามสำหรับหัวหน้ากลุ่มงานและ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 20 ข้อ ด้านที่ 6 เป็นแบบสอบถามสำหรับหัวหน้ากลุ่มงานและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานเลขานุการ คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและนิเทศการศึกษา จำนวน 10 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถาม

ปัญหาการปฏิบัติงานเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยเรียงจาก มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุดและแบบสอบถามแนวทางแก้ไขปัญหาเป็นลักษณะปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งคำถามจะเปิดโอกาสให้ผู้ตอบตอบ 2 ครั้งต่อหนึ่งข้อคำถาม เครื่องมือนี้ผู้วิจัยนำไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณา เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุง และนำไปทดลองใช้กับหัวหน้ากลุ่มงานและบุคลากร ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในเขตตรวจราชการที่ 9 จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามทั้ง 30 ฉบับไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตตรวจ ราชการที่ 9 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ คืบ จำนวน 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.73

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ (SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบจากการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำผลที่ได้จากการแปรผล มาสังเคราะห์ เป็นแนวทางพัฒนางานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา จำนวน 48 แนวทาง และสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ซึ่งเป็นลักษณะมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ โดยเรียงจาก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง กับแนวทางพัฒนางานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และประสาน ผู้เชี่ยวชาญเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่อง คอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเอา แนวทางพัฒนางานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และความเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 มานำเสนอเป็นแนวทางพัฒนางานกลุ่มนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าการพัฒนางานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 สรุปผลการวิเคราะห์ตามจุดมุ่งหมาย ของการวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 จำแนกตามกลุ่มงาน ดังนี้

1.1 ปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนการศึกษาวิเคราะห์วิจัย การพัฒนาหลักสูตรแก่ครู ผู้บริหาร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่ครู ผู้บริหาร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง

1.2 ปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองเกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผลการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบวิธีการในการพัฒนาแนวทางการวัดผลและประเมินผลในสถานศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารให้ใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลในสถานศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.3 ปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การดำเนินการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือตามความต้องการของสถานศึกษา การศึกษาความต้องการสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด และการส่งเสริมและพัฒนาครู ผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

1.4 ปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการในการนิเทศของสถานศึกษาในสังกัด การพัฒนาห้องเรียน หรือสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัด

1.5 ปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมให้สถานศึกษาจัด สร้าง ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยมีหลักการและแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการปรับปรุงพัฒนา และการนิเทศ ติดตาม การจัด สร้าง พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.6 ปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การดำเนินการให้มีฐานข้อมูลด้านวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหาร งบประมาณและบริหารทั่วไป ของเขตพื้นที่การศึกษา การรวบรวม วิเคราะห์ และบันทึกข้อมูล ทางด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณและด้านบริหารงานทั่วไป ในระบบฐานข้อมูล และการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ การศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการ ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 ตามกลุ่มงาน 6 กลุ่มงาน ดังนี้

2.1 แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ โดยเรียงตามจำนวนผู้เสนอแนะ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางฯในกลุ่มงานและสถานศึกษา จัดเตรียมเอกสารข้อมูล แหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับบุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษา และแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศติดตามช่วยเหลือสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการจัด การศึกษา โดยเรียงตามจำนวนผู้เสนอแนะ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาแก่บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษา จัดทำเอกสารชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง นิเทศทางไกลให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และร่วมกับ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจัดทำระเบียบการเทียบโอนการศึกษาและนิเทศติดตามการใช้อย่างต่อเนื่อง

2.3 แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยเรียงตามจำนวนผู้เสนอแนะ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษา เกี่ยวกับการใช้ การสร้าง และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา สำรวจความต้องการเกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา และนิเทศติดตาม ช่วยเหลือสถานศึกษาในด้านการผลิตและการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง

2.4 แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผล ระบบบริหารและการจัดการศึกษา โดยเรียงตามจำนวนผู้เสนอแนะ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การนิเทศของสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนนิเทศการศึกษา

สร้างเกณฑ์มาตรฐาน ห้องเรียนชั้นต่ำของเขตพื้นที่การศึกษา และร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจัดทำ แผนนิเทศการศึกษาและดำเนินการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

2.5 แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา โดยเรียงตามจำนวนผู้เสนอแนะ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ นิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือ สถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพและการประกันคุณภาพ การศึกษา จัดเตรียมเอกสาร แหล่งข้อมูล งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและการประกันคุณภาพ การศึกษา ให้แก่บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษาเพื่อการศึกษาค้นคว้า และประชุมชี้แจง ให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัด สร้าง พัฒนา คุณภาพและพัฒนาภาพและประกัน คุณภาพการศึกษา

2.6 แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา โดยเรียงตามจำนวนผู้เสนอแนะ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ ในเขตพื้นที่ รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์และบันทึก ข้อมูลด้านต่าง ๆ ของกลุ่มโดยใช้โปรแกรมที่สะดวกต่อการใช้งาน ประชุมสัมมนาร่วมกับฝ่าย บริหารระดับสูงของเขตพื้นที่ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและ นิเทศการศึกษา และมอบหมายให้บุคลากรประจำกลุ่มเครือข่าย รวบรวมข้อมูลจากการติดตาม ตรวจสอบประเมิน

3. แนวทางพัฒนางานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 ที่ผ่านเกณฑ์ความความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 6 กลุ่มงาน ดังนี้

3.1 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ กระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยโดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 7 แนวทาง ได้แก่ พัฒนาคู่มือในกลุ่มงานให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ เขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ นิเทศติดตามสถานศึกษาในสังกัดอย่างต่อเนื่อง พัฒนาคู่มือในกลุ่มงานให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ พัฒนาคู่มือในกลุ่มงานให้มีความรู้และทักษะในการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ และพัฒนาบุคลากรในกลุ่มงาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาการออกแบบการเรียนรู้ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และแต่งตั้งคณะทำงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมสังเคราะห์ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อนำผลที่ได้มากำหนดเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ของเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

3.2 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 6 แนวทาง ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในกลุ่มงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรในกลุ่มงาน และคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อจัดทำแผนนิเทศ ติดตามตรวจสอบสถานศึกษา พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์และจัดทำเครื่องมือในการติดตาม ตรวจสอบ และดำเนินการประเมินผลการศึกษา สถานศึกษาในสังกัดอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการศึกษาของเขตพื้นที่ ในภาพรวมเสนอต่อผู้บังคับบัญชาและนำเสนอต่อสาธารณชน โดยการเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษาในสังกัดเพื่อศึกษาวิเคราะห์ สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล และรวบรวมเครื่องมือที่มีผู้จัดทำไว้แล้ว มาคัดเลือกให้เหมาะสมกับเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งจำแนกเป็น เครื่องมือวัดและประเมินผล 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เครื่องมือวัดและประเมินผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เครื่องมือวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์และการเขียนสื่อความหมาย โดยเน้นการวัดและประเมินตามสภาพจริง และจัดทำเป็นลักษณะคลังข้อสอบ แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษาจัดหาหรือสร้างโปรแกรมรวบรวมข้อมูลคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นภาพรวมของเขตพื้นที่การศึกษา และประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างกลุ่มงานและสถานศึกษาในสังกัด เพื่อกำหนดแนวทางเป้าหมาย และวิธีการ ทดสอบทางการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการและสถาบัน

ทดสอบทางการศึกษา และให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.3 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 5 แนวทาง ได้แก่ แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกับสถานศึกษา โดยคัดเลือกผู้มีความชำนาญด้านการสร้างและผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ทำการวิเคราะห์ห้วงวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา จัดแสดงนิทรรศการประกวดแข่งขัน สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา และสถาบันทางการศึกษาใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการแข่งขันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งผู้เข้าชมและผู้แสดงผลงาน แล้วนำผลงานที่ชนะเลิศเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย บุคลากรในกลุ่มงานวิเคราะห์ห้วงวิจัย ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับ ความต้องการในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาและความต้องการที่จะพัฒนาความรู้และทักษะในการใช้และผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้และทักษะในการใช้และผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละบุคคลและสถานศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา วางแผน กำหนดเป้าหมาย สร้างเครื่องมือและดำเนินการนิเทศ ติดตามให้ครอบคลุมและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

3.4 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 11 แนวทาง ได้แก่ จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเพื่อการประสานงานด้านวิชาการ โดยยึดเขตการปกครองท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ และแต่งตั้งให้บุคลากรในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นผู้ประสานงานและที่ปรึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำสรุปรายงานเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างสื่อ เครื่องมือและการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศการศึกษา ที่สามารถดำเนินการได้ประสบผลสำเร็จ เสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และเผยแพร่สู่สาธารณชน โดยนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ จัดตั้งชมรมครูตามวิชาเอกและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน เพื่อการประสานงานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเขตพื้นที่สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูในชมรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแต่ละชมรมให้มีครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษาชมรม

ประสานกับทุกกลุ่มงานในกลุ่มนิเทศ และกลุ่มงานอื่น ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเทศการศึกษาการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัด ส่งเสริมให้บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษาทำการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาเครือข่ายการนิเทศของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสถานศึกษาในสังกัด รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนและ ปฏิทินการนิเทศ แล้วดำเนินการนิเทศช่วยเหลือสถานศึกษาตามความต้องการ อย่างครอบคลุม พร้อมทั้งนำผลที่ได้จากการนิเทศช่วยเหลือสถานศึกษา มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาต่อไป จัดการประกวดแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผนการ ดำเนินงานให้ชัดเจนและครอบคลุมประสานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้มีส่วนร่วม ระดมทรัพยากร งบประมาณให้เพียงพอและจัดให้เป็นทั้งเวทินักเรียน ครูผู้สอน และบริหาร สถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกับคณะกรรมการนิเทศ ติดตามเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมวางแผนในการนิเทศติดตามตรวจสอบและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา จัดทำหรือจัดหาเครื่องมือการนิเทศ จัดบุคลากรที่เหมาะสม ทำการนิเทศติดตามอย่าง ครอบคลุม นำข้อมูลที่ได้จากการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ มาสรุปรายงานต่อคณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารและการ จัด การศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดต่อไป แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกับสถานศึกษา ทำการศึกษา วิเคราะห์และกำหนดเกณฑ์มาตรฐานห้องเรียนชั้นต่ำของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษา ในสังกัดพัฒนาห้องเรียนตามเกณฑ์ แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกับสถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์และ จัดทำดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการบริหารและการจัดการศึกษา โดยสร้างให้ครอบคลุมเป็นรูปธรรม ชัดเจน สามารถวัดและประเมินผลได้อย่างเที่ยงตรง และแต่งตั้งคณะทำงานในกลุ่มงานเพื่อศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการ ในการรับการนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากร ในสถานศึกษา

3.5 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 9 แนวทาง ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรในกลุ่มงาน และสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ สามารถสร้างมาตรฐานสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับ มาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษาและมาตรฐานชาติ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความต้องการ ของท้องถิ่น แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อรวบรวม และวิเคราะห์ผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัด และจัดทำระบบสารสนเทศ

เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์แนวคิดทฤษฎีวิธีการ ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งบุคลากรในกลุ่มงานทำกรณีศึกษาช่วยเหลืออย่างจริงจัง เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการประเมินและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา จนสามารถจัดทำรายงานการประเมินตนเองเพื่อเสนอต่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมให้กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสถานศึกษา ทำการศึกษาวเคราะห์ผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา และสรุปรายงานเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อร่วมกันกำหนดจุดพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษา ให้สามารถทำการวิเคราะห์วิจัย ร่วมกันเกี่ยวกับมาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารเขตพื้นที่การศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อร่วมกันกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา และแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกัน กลุ่มงานประสานสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการรับการประเมินจากภายนอก ให้จัดทำรายงานการประเมินตนเองและประสานสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อแจ้งกำหนดการประเมินภายนอกแก่สถานศึกษา พร้อมทั้งนำผลที่ได้จากการประเมิน มาวิเคราะห์ร่วมกับสถานศึกษาที่รับการประเมิน เพื่อกำหนดจุดพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป และพัฒนาบุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการจัดการสร้างและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีหลักการ แนวคิด อยู่บนพื้นฐานของการปรับปรุงและพัฒนา

3.6 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 4 แนวทาง ได้แก่ ร่วมกับคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา กำหนดแผนกลยุทธ์เพื่อดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง แต่งตั้งบุคลากรในกลุ่มงานร่วมกับบุคลากรประจำกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการนิเทศติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำสรุปรายงานผลการนิเทศติดตาม เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาเขตพื้นที่

การศึกษา ร่วมกับกลุ่มนโยบายและแผนและกลุ่มงานอื่น ๆ รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และบันทึกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ โดยจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย เพื่อย่อยต่อการนำ ข้อมูลไปในการบริหารจัดการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และร่วมกับศูนย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารปรับปรุงข้อมูลกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และข้อมูลเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของเขตพื้นที่การศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้า การพัฒนางานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบ ในการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 จำแนกตามกลุ่มงานอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งได้หลอมรวมหน่วยงานทางการศึกษาในระดับเขตพื้นที่ การศึกษา คือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญ ศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ กำหนด เป็น 6 กลุ่ม ตามโครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และจะต้องสรรหาบุคลากรในหน่วยงาน ดังกล่าว ที่เคยปฏิบัติงานในต่างหน่วยงาน ให้มาปฏิบัติงานร่วมกันในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เดียวกัน และกลุ่มงานเดียวกัน ซึ่งเป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ จะต้องมีการปรับตัวปรับ ทัศนคติ เจตคติของบุคลากรใหม่ เพราะบุคลากรเหล่านั้นเคยปฏิบัติงานในลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมาน อัสวภูมิ (2542, หน้า 17) กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคการบริหารและ การจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เกิดจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ ปัญหาคุณภาพการ จัดการเรียนการสอน ปัญหาที่เกิดจากการทดลองแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัด การเรียนการสอน ปัญหาการบริหารงานของคณะกรรมการกำกับการบริหารสถานศึกษา และ ปัญหาความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 ตามกลุ่มงาน 6 กลุ่มงาน ดังนี้

2.1 แนวทางแก้ไขปัญหาที่สำคัญที่สุดของกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้ คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแก่

บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลาง ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาด้วยตนเอง โดยยึดสาระและมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สมยศ เนินสุวรรณ (2543, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ควรให้มีการอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

2.2 แนวทางแก้ไขปัญหที่สำคัญที่สุดของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา คือ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาแก่บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การวัดและประเมินผลการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย เป็นเรื่องใหม่ที่จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ วิธีการในการวัดและประเมินผลการศึกษา ทั้งสามระบบ ให้แก่บุคลากรทั้งในกลุ่มงานและสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและมีมาตรฐานเดียวกันในการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งสอดคล้อง กับ อำนวย เดชชัยศรี (2542, หน้า 12) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและเกิดทักษะจากประสบการณ์ ตลอดจนเกิดเจตคติที่ดีและถูกต้อง ค่อกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่มีผลต่อความเจริญขององค์กร และ สอดคล้องกับ จันทราณี สงวนงาม (2544, หน้า 12) กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ภายในระยะเวลาที่ไม่ยาวนานนัก ส่วนใหญ่จะจัดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาหรือเป็นความต้องการของหน่วยงานที่จะเพิ่มความรู้ ทักษะและ ประสบการณ์ให้แก่บุคลากรของหน่วยงานนั้น ๆ และเกรียงศักดิ์ เขียวยัง (2543, หน้า 166) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นแนวทางและความพยายามที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ใหม่ ได้ความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการแก้ปัญหา

2.3 แนวทางแก้ไขปัญหที่สำคัญที่สุดของกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา คือ การจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้ การสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพนั้น ครูผู้สอนจะต้องใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นครูผู้สอนจึง จำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมและพัฒนาในด้านการสร้าง การใช้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พิเศษฐ์ ดุรงควโรจน์ และคณะ (2543) กล่าวไว้ว่า การจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีกรอบการวางยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้แนะนำ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีความใฝ่รู้ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องปรับปรุงหลักสูตรที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนอย่างมีส่วนร่วม และแบบโต้ตอบ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเนื้อหาการเรียน การสอนเนื้อหาหลักสูตรต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ มีความคิดวิจารณ์ญาณ ความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการเป็นพลเมืองโลกที่เข้าใจสังคมและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา มีการเชื่อมโยงเครือข่ายของครูหรือผู้บริหารการศึกษา การสร้างเครือข่ายในกลุ่มวิชาชีพ และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับชุมชน ธุรกิจและสังคม ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ มีแนวโน้มที่ภาครัฐจะเป็นผู้วางกรอบและสร้างมาตรฐานการจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุน ยุทธศาสตร์การสร้างคามเข้มแข็งในเชิงสถาบัน มีการจัดตั้งหน่วยดูแลการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย รัฐบาลต้องมีมาตรการสร้างแรงจูงใจ และระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐและเอกชน ครู ผู้ปกครองและชุมชนรอบโรงเรียน ความมุ่งหมายของผู้นำประเทศและฝ่ายการเมืองต้องผลักดันนโยบายต่าง ๆ ที่วางไว้เดินไปอย่างต่อเนื่อง

2.4 แนวทางแก้ไขปัญหาคritical issues ของกลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผล

ระบบบริหารและการจัดการศึกษา คือ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการนิเทศ ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำแผนนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538, หน้า 137) กล่าวว่ากระบวนการนิเทศการศึกษา คือ แบบแผนของการนิเทศการศึกษาที่ลำดับขั้นตอน ไว้ต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ระเบียบ มีการลำดับขั้นตอนการทำงานไว้อย่างชัดเจน มีเหตุผลและมีความเป็นไปได้ ซึ่งทศวรรษหน้าจะประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ขั้นวางแผนและโครงการนิเทศการศึกษา ขั้นปฏิบัติการนิเทศตามแผน และขั้นประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ก, หน้า 54-59) ได้กำหนดขั้นตอนกระบวนการในการนิเทศเพื่อพัฒนาครูไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงสภาพปัจจุบันของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วนำมาพิจารณากับข้อมูลที่แสดงภาพปลายทาง หรือสภาพความสำเร็จของงาน ถ้าข้อมูลแสดงภาพปัจจุบันไม่สอดคล้องกับข้อมูลแสดงภาพความสำเร็จของงานหรือดีกว่า ก็แสดงว่ามีความต้องการจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ให้ดีขึ้นวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย เพื่อกำหนดจุดพัฒนา คือ การวิเคราะห์ผล หรือข้อมูลที่ไดจากการ

ประเมิน และองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสภาพความสำเร็จของงาน เพื่อประโยชน์ในการกำหนด จุดพัฒนาการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา เป็นการพิจารณาเลือกยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการปรับปรุง แก้ไขหรือพัฒนาให้มีความเป็นไปได้ หรือมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จมากที่สุด โดยคำนึงถึง จุดที่พัฒนา หรือข้อจำกัดของหน่วยงาน การลงมือปฏิบัติ เป็นการนำยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ มาลำดับขั้นตอนการดำเนินการ และกำหนดสิ่งสนับสนุนในการดำเนินการ การติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข เป็นการรวบรวมข้อมูลด้านการดำเนินการนิเทศ และผลที่ได้ระหว่าง การดำเนินการตามแผนนิเทศ ข้อมูลที่นำไปเปรียบเทียบกับสภาพความสำเร็จของแผนนิเทศ หากพบว่าไม่เป็นไปตามสภาพความสำเร็จที่กำหนดไว้ก็ต้องพิจารณาว่า มีข้อบกพร่องตรงไหน อย่างไร และหาวิธีพัฒนาให้ดีขึ้น หรือหากพบว่าการดำเนินการตามแผนนิเทศบรรลุผลที่คาดหวังไว้ แต่จากการดำเนินการมีวิธีที่ดีกว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่า ก็อาจพิจารณาปรับปรุงให้ดีขึ้นอีกได้

2.5 แนวทางแก้ไขปัญหาที่สำคัญที่สุดของกลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา คือ นิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพและการ ประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สจด. อุทรานันท์ (2530, หน้า 35) กล่าวว่า การนิเทศ การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ ในการทำงานพัฒนางานสร้างสรรค์วิธีการ ทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อประสานสัมพันธ์สร้างความร่วมมือสร้างความเข้าใจใน การทำงานร่วมกัน ตลอดจนความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนกับสังคม และประการสุดท้ายเพื่อสร้าง ขวัญและกำลังใจ สร้างความมั่นใจ ความสบายใจ และกำลังใจในการทำงาน สอดคล้องกับ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538, หน้า 9) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาคน พัฒนา ครู ช่วยเหลือครู ให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนางานด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การศึกษา ช่วยประสานงานและความร่วมมือให้เกิดความเข้าใจอันดี ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้น ยังสร้างความมั่นคงในอาชีพครู สร้างสรรค์กำลังใจให้แก่ครู เพื่อจะได้ร่วมมือกัน พัฒนานักเรียนให้เกิดพัฒนาการตามความมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สยาม สุ่มงาน (2541, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การนำความรู้ไปถ่ายทอด ของศึกษานิเทศก์ให้กับผู้บริหาร โรงเรียน ส่วนใหญ่ ใช้วิธีการผนวกในงานปกติ ทำให้ผู้บริหารบางคนได้รับความรู้ไม่ชัดเจน เกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การดำเนินการนิเทศโดยการแนะนำด้วย วิชาการ จะช่วยกระตุ้นเตือน การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนให้เร่งรีบดำเนินการตามนโยบาย การประกันคุณภาพการศึกษา

2.6 แนวทางแก้ไขปัญหาที่สำคัญที่สุดของกลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา คือ ร่วมกับกลุ่มงานอื่น ๆ ในเขตพื้นที่รวบรวมข้อมูล สารสนเทศ วิเคราะห์และบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ของกลุ่มโดยใช้โปรแกรมที่สะดวกต่อการใช้งาน

ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532, หน้า 63) กล่าวว่า ข้อมูลและสารสนเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการกำหนดนโยบาย การวางแผน ควบคุม กำกับ การตัดสินใจและการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับ อารุง จันทวานิช, ภาณุรัตน์ รัตยาภาส และ เจษฎ์ อนรรฆมงคล (2529, หน้า 11) กล่าวว่า วิชาสารสนเทศเปรียบเสมือนเส้นเลือดของระบบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานในองค์การ สารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากสำหรับการวางแผน การควบคุมและการตัดสินใจ สำหรับผู้บริหารและนักวางแผนในปัจจุบัน ซึ่งกำลังเผชิญกับความสลับซับซ้อนที่เพิ่มมากขึ้นทุกทีตามความเจริญเติบโตทั้งในขนาด และปฏิสัมพันธ์ ขององค์การกับปัจจัยต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า สารสนเทศเป็นเครื่องมือที่จะช่วยชี้หรือแนะทิศทาง ที่ผู้บริหารจะเลือกดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

3. จากการศึกษาค้นคว้า แนวทางการพัฒนางานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 ตามกลุ่มงาน 6 กลุ่มงาน ดังนี้

3.1 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ กระบวนการเรียนรู้ โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ พัฒนาศักยภาพในกลุ่มงานให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับนโยบาย ของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษา ปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ เขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ นิเทศติดตามสถานศึกษาในสังกัดอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาศักยภาพในกลุ่มงานให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตร การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 27 ได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำสาระของ หลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ดังนั้น การจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา นโยบายของรัฐ กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2540, หน้า 11) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างละเอียด รอบคอบว่า จะต้องศึกษาสำรวจปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยหลักสูตร และสภาพการใช้หลักสูตรในปัจจุบัน ศึกษารูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรและ กำหนดรูปแบบหลักสูตร ขอร่างหลักการจุดมุ่งหมาย โครงสร้างแนวดำเนินการ ตลอดจนหลักเกณฑ์

การใช้หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ทดลองและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ ประปรุงแก้ไขจากผลการทดลอง และประกาศใช้หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา คุณารักษ์ (2540, หน้า 4) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะทำให้ปรัชญา หรือความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา บรรลุสมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ เพราะหลักสูตรมีความสำคัญในการช่วยพัฒนาบุคคลในทุก ๆ ด้าน กล่าวคือ ผู้เรียนในวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต หลักสูตรมีส่วนช่วยในการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต นอกจากนั้นหลักสูตรยังมีความสำคัญต่อสังคมการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจอีกด้วย

3.2 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในกลุ่มงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรในกลุ่มงานและคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อจัดทำแผนนิเทศ ติดตามตรวจสอบสถานศึกษา พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์และจัดทำเครื่องมือในการติดตาม ตรวจสอบ และดำเนินการประเมินผลการศึกษา สถานศึกษาในสังกัดอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง และจัดทำรายงานการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการศึกษาของเขตพื้นที่ ในภาพรวมเสนอต่อผู้บังคับบัญชาและนำเสนอต่อสาธารณชนโดยการเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ และการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดไว้ว่า สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผล ในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติตลอดจนการประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน แก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นาริรัตน์ ตั้งสกุล (2542, หน้า 25) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญต่อการบริหารงานในองค์กรอย่างยิ่ง เพราะบุคลากรในองค์กรจะต้องมีการปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่

จนเกิดความชำนาญ และจะต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันเสมอ มีการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา (2543, หน้า 53-54) ที่ว่าการพัฒนาครูมีความสำคัญต่อการปฏิบัติการเรียนรู้ เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทอย่างสูงและโดยตรงต่อผลสำเร็จของการพัฒนาความคิดและจิตใจของผู้เรียน ครูจึงควรได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของตนในฐานะผู้วิจัยและพัฒนาสาระความรู้ควบคู่กับกระบวนการเรียนการสอนให้บังเกิดผลต่อผู้เรียนและผู้สอนในด้านการเรียนรู้ไปสู่ปัญญาในที่สุด

3.3 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกับสถานศึกษาโดยคัดเลือกผู้มีความชำนาญด้านการสร้างและผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ทำการวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา จัดแสดงนิทรรศการประกวดแข่งขันสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษาและสถาบันทางการศึกษาใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการแข่งขันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งผู้เข้าชมและผู้แสดงผลงาน แล้วนำผลงานที่ชนะเลิศเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย และให้บุคลากรในกลุ่มงาน วิเคราะห์วิจัย ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับ ความต้องการในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาและความต้องการที่จะพัฒนาความรู้และทักษะในการใช้และผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา บัญญัติไว้ว่า มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้ที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและ พัฒนาการผลิต และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

3.4 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเพื่อการประสานงานด้านวิชาการ โดยยึดเขต

การปกครองท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ และแต่งตั้งให้บุคลากรในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นผู้ประสานงานและที่ปรึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำสรุปรายงานเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างสื่อ เครื่องมือและการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศการศึกษา ที่สามารถดำเนินการได้ประสบผลสำเร็จ เสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และเผยแพร่สู่สาธารณชน โดยนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ จัดตั้งชมรมครูตามวิชาเอกและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน เพื่อการประสานงานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเขตพื้นที่สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูในชมรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแต่ละชมรมให้มีครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ศึกษาานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษาชมรม ซึ่งสอดคล้องกับ บทบาทหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียนตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534 ที่กล่าวไว้ว่า กลุ่มโรงเรียนมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการพัฒนางานวิชาการในกลุ่ม ประสพการณ์ต่าง ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนและดำเนินการพัฒนากระบวนการเทคนิค และวิธีการ จัดประสบการณ์ การเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ ทุกกลุ่มประสบการณ์ ส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการให้มีการประสานงานใช้ทรัพยากรคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ อย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของกลุ่มโรงเรียน

3.5 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ สามารถสร้างมาตรฐานสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษาและ มาตรฐานชาติ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่น แต่งตั้งคณะทำงาน ร่วมกันระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัด และจัดทำระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา และส่งเสริมให้บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์ แนวคิดทฤษฎีวิธีการ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ การประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ โดยที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพและการประกันคุณภาพ การศึกษา ดังนั้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถวิเคราะห์ระบบและกระบวนการ

ในการประกันคุณภาพการศึกษาได้ สามารถกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ คุณภาพการศึกษาได้ และสามารถดำเนินการให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก พร้อมทั้งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ชอุ่ม กรไกร และอำนาจ วิชาญวดี, 2548, หน้า 350) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษากรมวิชาการ (กรมวิชาการ, 2539) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการไปสู่เป้าหมายการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ว่า จะต้องพัฒนาบุคลากร โดยการสร้างจิตสำนึกในการทำงาน ให้มีวิสัยทัศน์ในการทำงานมีทัศนคติในเชิงสร้างสรรค์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน พัฒนาด้านความรู้โดยการให้เข้าร่วมสัมมนา รับการฝึกอบรมแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเข้ามาตรฐานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน

3.6 แนวทางพัฒนางานของกลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ร่วมกับคณะกรรมการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา กำหนดแผนกลยุทธ์เพื่อดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง แต่งตั้งบุคลากรในกลุ่มงานร่วมกับบุคลากรประจำกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการนิเทศติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผล การบริหารและการจัดการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำสรุปรายงานผลการนิเทศติดตาม เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และร่วมกับกลุ่มนโยบายและแผนและกลุ่มงานอื่น ๆ รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และบันทึกจัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ เป็นกลุ่มงานที่ต้องวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศของกลุ่มและเขตพื้นที่การศึกษาเป็นส่วนประกอบในการวางแผน เพื่อกำหนดเป้าหมายของการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการศึกษา สอดคล้องกับ ปิยนตร คนฉลาด (2545, หน้า 35) กล่าวไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล พร้อมทั้งจะพัฒนาปรับปรุงองค์การอย่างต่อเนื่อง โดยการมองปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อองค์การ เช่น สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสอุปสรรคหรือข้อจำกัดต่าง ๆ มาพิจารณากำหนดเป้าหมายเป็นกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับองค์การ เพื่อประสิทธิภาพขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542, หน้า 42-43) กล่าวไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ เป็นวิธีการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว การกำหนดกลยุทธ์ทางเลือก

และเลือกทางเลือก เป็นแผนที่สำคัญและเป็นแผนระยะยาว เพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ และภารกิจขององค์การ การกำหนดกลยุทธ์จะมีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก และสอดคล้องกับ สุตินันท์ พรหมสุวรรณ (2540, หน้า 60-63) ซึ่งให้เห็นว่า การวางแผนกลยุทธ์เป็นแผนปฏิบัติการและโปรแกรมการทำงานที่สนับสนุนเป้าหมายขององค์การหรือบริษัทที่วางไว้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่เข้ามาเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ ของเป้าหมายนั้นด้วย การวางแผนกลยุทธ์จำเป็นต้องอาศัยวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารระดับสูงในการพิจารณาถึงภารกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์การแข่งขัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางพัฒนางานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 9 ที่ควรนำไปใช้มี ดังนี้

1.1 กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้ ควรพัฒนาบุคลากรในกลุ่มงานให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ นิเทศติดตามสถานศึกษาในสังกัดอย่างต่อเนื่อง พัฒนาศักยภาพในกลุ่มงานให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยในชั้นเรียน

1.2 กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา ควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในกลุ่มงานผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรในกลุ่มงานและคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อจัดทำแผนนิเทศ ติดตามตรวจสอบสถานศึกษา พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์และจัดทำเครื่องมือในการติดตาม ตรวจสอบ และดำเนินการประเมินผลการศึกษา สถานศึกษาในสังกัด อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบและ

ประเมินผลการศึกษาของเขตพื้นที่ ในภาพรวมเสนอต่อผู้บังคับบัญชาและนำเสนอต่อสาธารณชน โดยการเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ และการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1.3 กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกับสถานศึกษา โดยคัดเลือกผู้มีความชำนาญด้านการสร้างและผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาทำการวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาจัดแสดงนิทรรศการประกวดแข่งขันสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษาและสถาบันทางการศึกษาใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการแข่งขันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งผู้เข้าชมและผู้แสดงผลงาน แล้วนำผลงานที่ชนะเลิศเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย และให้บุคลากรในกลุ่มงาน วิเคราะห์วิจัย ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับ ความต้องการในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาและความต้องการที่จะพัฒนาความรู้และทักษะในการใช้และผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา

1.4 กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา ควรจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเพื่อการประสานงานด้านวิชาการ โดยยึดเขตการปกครองท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ และแต่งตั้งให้บุคลากรในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นผู้ประสานงานและที่ปรึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำสรุปรายงานเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การสร้างสื่อ เครื่องมือและการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศการศึกษา ที่สามารถดำเนินการได้ประสบผลสำเร็จ เสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและเผยแพร่สู่สาธารณชน โดยนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ จัดตั้งชมรมครูตามวิชาเอกและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน เพื่อการประสานงานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเขตพื้นที่สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูในชมรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแต่ละชมรมให้มีครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ศึกษาในเทศกเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษาชมรม และ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการรับการนิเทศของบุคลากรในสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนนิเทศ และดำเนินการในเทศช่วยเหลือสถานศึกษาตามความต้องการ

1.5 กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ควรส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ สามารถสร้างมาตรฐานสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษาและมาตรฐานชาติ โดยคำนึงถึง

สภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่นแต่งตั้งคณะทำงาน ร่วมกันระหว่างเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในสังกัด และจัดทำระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรในกลุ่มงานและสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์ แนวคิด ทฤษฎีวิธีการ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและ การประกันคุณภาพการศึกษา

1.6 กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ การศึกษา ควรร่วมกับคณะกรรมการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา กำหนดแผนกลยุทธ์เพื่อดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง แต่งตั้งบุคลากรในกลุ่มงานร่วมกับบุคลากรประจำกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการนิเทศติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำสรุปรายงานผลการนิเทศติดตาม เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และร่วมกับกลุ่มนโยบายและแผน และกลุ่มงานอื่น ๆ รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และบันทึกจัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยจัดหา อุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย เพื่อง่ายต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและผลการจัดการศึกษาตามอรรถาธิบาย
- 2.2 ควรศึกษาการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
- 2.3 ควรศึกษาผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษ และการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ
- 2.4 ควรศึกษาตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติงานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 2.5 ควรศึกษาปัญหา แนวทางแก้ไข และแนวทางพัฒนาการวัดและประเมินผล การศึกษา ของสถานศึกษา
- 2.6 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการวัดผลตามสภาพจริง ของครูผู้สอน ในสถานศึกษา

2.7 ควรศึกษาการติดตามและประเมินผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ของครูผู้สอนในสถานศึกษา

2.8 ควรศึกษาความต้องการในการใช้ การสร้าง และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ของสถานศึกษา

2.9 ควรศึกษาการพัฒนาเทคนิค วิธีการการจัดการเรียนรู้ ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.10 ควรศึกษาความต้องการรับการนิเทศการศึกษา ของบุคลากรในสถานศึกษา

2.11 ควรศึกษาการพัฒนาดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.12 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนามาตรฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.13 ควรศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.14 ควรศึกษาการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.15 ควรนำแนวทางการพัฒนางานที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ไปดำเนินการ และติดตามประเมินผล สังเคราะห์เป็นรูปแบบการพัฒนางานที่มีประสิทธิภาพ

2.16 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนางาน ของกลุ่มอื่น ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาในลักษณะนี้